

EL RADI EN EL TRACTAMENT DE LA MALALTIA DE BASEDOW

pel Dr. JOSEP M. PEYRI ROCAMORA

Professor Auxiliar de la Facultat de Medicina

Ningú pot dir que la curació del goll exoftàlmic tingui una terapèutica definitiva i així mateix tampoc pot afirmar-se que el tractament pel radi del goll sigui una troballa per a acabar amb la mateixa.

Però és ben cert que dels mitjans que la terapèutica posa en nostres mans contra aital malaltia, és el radi un brau element, potser el millor per a la modificació favorable de la mateixa. La millor, perquè reporta al malalt el més petit dels inconvenients del tractament, puix és molt poc el temps que el malalt deu esmerçar en sa curació i força de tard en tard, al menys tal com nosaltres l'havem utilitzat i a més són poques o cap les molèsties que suporta.

Nosaltres haguérem volgut trobar manera de fer en el goll el primer tractament que va fer Abbé el 1905, ó sigui radiació del tumor dins d'ell mateix, prèvia incisió sola, però cap malalt s'hi ha prestat i fet així l'inconvenient començaria, mes per a fer-ho més senzill i tan més pràctic i útil com l'altre procedir, hem utilitzat la radiació externa, mitjançant les plaques de bromur, radiació intensificada en quant a filtratge, hores i quantitat.

Així és com havem conseguit la milloria sempre de tots o part dels símptomes, havent sotmès a tots els malalts durant el llarg temps de tractament a la sola acció medicamentosa del radi, per no dubtar en quant als resultats, menys un cas, que fou necessària la represa de son vell tractament.

Nosaltres vàrem fer quant fou possible per a que vinguessin a nostres mans aquests malalts, i en un període de tres anys n'havem vist cinc: dos deguts a l'amabilitat del bon amic doctor Danés; els altres són malalts recollits per nosaltres a l'Hospital Clínic de nostra Facultat de Medicina i amb radi procedent de la «Societat Benèfica Ràdium Barcelona».

El primer cas que vàrem vèncer fou d'una noia. I. L., de 32 anys, vella ja en les sales d'hospital, amb símptomes de goll de grosses mides, que aleshores no fou per mi mesurat perquè dubtava de l'èxit i que aparegué amb modificació notabilíssima del goll d'un costat i vingué més que per altra cosa perquè es fongués l'altre costat. Va fer-se nova aplicació; va comparèixer després amb molta baixa en el tumor i ha desaparegut com molts malalts d'hospital. Això de portar el cas aquest incomplet és degut a què el tumor tiroidià en tots els altres disminueix i no retorna, de manera que posem aquest amb la llei comú.

No presentava cap altre símptoma la seva malaltia.

Li foren fetes les sessions amb la placa de 4 cgrs. de bromur de radi amb filtratge de plom de $1\frac{1}{2}$ mil·límetre; durant 22 hores la primera vegada i la segona 24 hores amb dos filtres de plom de 1 i $1\frac{1}{2}$ mil·límetre, mes estant sempre a pressió mitjançant embenament ajustat i pressió manual feta per la mateixa malalta.

Durant el curs del tractament no va queixar-se de cap molestia que hauria pogut ocasionar-li l'aplicació llarga del radi.

Una altra, malalta també, de 48 anys. Julia R., amb un regular goll quístic; li fou feta una sola aplicació de 24 hores de la placa de 4 cgrs. de bromur de radi, va tornar havent disminuït força la tumoració i res més sabem d'ella.

Un cop fetes aquestes dues observacions incompletes, hem tingut la sort de poder portar tres altres casos ben complets i durant llarg temps, que són de totes maneres continuació de la milloria que sofreixen aquests malalts pel radi.

Maria M., 37 anys, aragonesa, de bona posició social, emparentada amb dos metges de Barcelona i recomanada pel Degà de la nostra Facultat.

Neurosi accentuadíssima durant tota sa vida, que es feu més ostensible en notar ella que feia uns tres anys (Agost de 1917) que sos ulls sortien de les òrbites. En aquesta data, fracassats tots els tractaments a què ha sigut sotmesa per metges de sa família i per altres, presenta un extraordinari lagofthalmos, hiper-

tròfia del tiroides més accentuada en el costat dret, freqüència de pols, impossibilitat de pujar de peus damunt d'una cadira, excitabilitat constant amb crisis de plors, insomni i amagrimament, loquacitat amb pèrdua d'il·lació de la conversa i fatiga ràpida pel petit esforç al que la mateixa conversa l'obliga.

El pols era de 108 a 112, però en diferents moments, de quietisme i moviment. El perímetre del coll era de 27'8 centímetres, 30'6 cm. i 32'3 cm. de la part alta, baixa i mitjana del tumor tiroide.

L'Agost d'aquest any li vaig fer una aplicació de 24 hores amb més de 2 mil·límetres de plom de filtratge, per por, puix la paret externa era molt feble al costat esquerre. El mes següent 24 hores al costat dret. A l'Octubre, 48 hores al dret i centre i la radio-dermitis per ara es sanava amb aplicació constant d'un senzill liniment òleo-calcari a l'òxid de zenc.

El Novembre 24 hores més d'aplicació al costat dret i centre i aleshores la malalta estava: amb 100 a 104 de pols, lagoftalmos molt disminuït, excitabilitat o millor tot el quadrò d'irritabilitat del sistema nerviós molt millorat i contà que no sols podia pujar damunt d'una cadira, sinó que havia arreglat un armari de roba pujada dalt d'una escala. Les mides del coll eren: 26'6 centímetres, 29'7 cm. i 31'4 cm. Vaig suspendre un mes l'aplicació davant l'alarma de la radio-dermitis.

Al Gener de l'any passat 24 hores més de radi, augmentat el filtratge però amb la mateixa pressió de sempre i a fi d'aquest mes estava amb: 90 de pols, podia quasi bé cloure els ulls, a plena llum veia la claror, mes amb llum de nit no hi veia; el lagoftalmos era quasi desaparegut i les dimensions del coll eren de 26'5 cm., 29'2 cm. i 30'6 cm.; 2 centímetres menys que 5 mesos abans. Bon estat general, millora de la vida vegetativa i augment en el pes.

Febrer i Març, noves aplicacions i persisteix el pols de 88 a 90 i a fi de Març el coll té per mides 26'5 cm., 28'5, cm., 29'6 centímetres; 3 cm. menys.

Vàrem suspendre 4 mesos el tractament per radio-dermitis un xic molesta que va ésser guarida amb el mateix liniment.

Amb intervals hem fet 3 aplicacions més i la malalta persisteix en son bon estat.

No està curada, és indubtable, però està contenta i amb ella nosaltres de l'èxit que el radi com cap altre mitjà ha donat.

Durant tot aquest temps, la paraula i la fe de la malalta ens fa assegurar que no ha estat baix cap altre tractament.

Dels dos casos del Dr. Danés de l'un en copiem d'una nota d'ell mateix:

Francisca G., de 47 anys, porta 2 anys de malalta, gran exoftalmos, sense hipertròfia tiroidiana i amb gran irritabilitat del sistema nerviós, principalment del de la vida vegetativa que dóna pluralitat extraordinària de sensacions patològiques. Tractada amb els mitjans ordinaris guanyà quelcom de l'estat subjectiu i 4 kilos de pes, però l'exoftalmos millora poc.

El 2 de Novembre de l'any passat vaig aplicar-li radio (placa de 4 cgr., 22 hores, amb tot el filtratge que la societat té a la nostra disposició) (1), acció interna dels raigs β durs i γ ; donà quelcom de reacció i després de dues setmanes millorà molt l'exoftalmos i l'estat general, havent estat sens medicació d'altra mena.

El 4 de Gener d'aquest any vàrem fer nova aplicació, i la reacció, que no és tan intensa, durà més dies que la primera volta, havent esdevingut empitjorament a les 3 setmanes, no millorant fins uns dies després, en haver-li donat noves injeccions de sèrum antitiroidià, bromurs. El 5 de Març tercera aplicació i fins a la dada no se li pot atribuir cap reacció ni millora.

El Dr. Danés resumeix: després de la 1.ª aplicació, millorà, després de les altres, no. Les millores i recaigudes que va tenir les tenia amb els altres tractaments. *Va millorar l'exoftalmos notablement, no retrocedint.*

Maria X., professora de música, hipertiroidisme del costat dret: quadro d'irritabilitat del sistema nerviós marcadíssim, pèrdua de pes. Li varen fer aplicacions de 20, 22 i 24 hores, arribant fins a la radio-dermitis, que ens invità a suspendre el curs del seu tractament. Milloria marcadíssima dels seus símptomes generals i locals.

Amb posterioritat a les sessions del Congrés, hem vist i tractat més casos, un d'ells asilat llargament a la clínica hospitalària del Dr. Bartrina, tots amb notable milloria.

Resumint: que descontant algun cas, de forma clínica indeterminada, tots els golls tractats amb radi milloren, tant en sos símptomes objectius com subjectius, cap empitjora i el tractament no pot portar cap perjudici al malalt quan aquell és fet amb tota escrupulositat.

(1) 4 mil·límetres plom, 2 d'alumini.